

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ
підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань: 23 «Соціальна робота»
Спеціальність: 231 «Соціальна робота»
Кваліфікація: бакалавр соціальної роботи

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Рудкевич Наталія Ігорівна — доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи.

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету педагогічної освіти на засіданні кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 року.

Завідувач кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи

_____ (проф. Островська К.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 2020 року

Затверджено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол № 1 від 31 серпня 2020 року

Голова Вченої ради

“ _____ ” _____ 2020 року

_____ Герцюк Д.Д.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програму вивчення навчальної дисципліни «Соціальні технології протидії насильству» складено відповідно до освітньої програми підготовки другого (магістерського) рівня спеціальності 231 – «Соціальна робота», кваліфікація: магістр соціальної роботи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є стимулювання до активної громадянської та службової протидії насильству та організації на базі закладу освіти та у територіальній громаді діяльності щодо запобіганню насильства.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна педагогіка, соціальна педагогіка, соціальна робота, історія педагогіки, психологія, етика.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальні технології протидії насильству» є : формування гуманістичного світогляду фахівця вищої освіти; особистісних якостей активного небайдужого громадянина; знань змісту Закону «Про запобігання та протидію насильству»; стимулювання до активної громадянської та службової протидії домашньому насильству та організації на базі закладу освіти та у територіальній громаді діяльності щодо запобіганню насильства у родині.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальна підтримка осіб похилого віку» є:

- вивчення основних категорій, понять та методів навчального курсу;
- формування уявлень про основні причини, фактори виникнення та розвитку домашнього насильства та руху протидії; про наближені та віддалені прояви та наслідки домашнього насильства;
- формування готовності до громадянської та службової протидії насильству, до надання первинної невідкладної допомоги жертві; до співпраці з фахівцями та уповноваженими органами у протидії та запобіганню проявам насильства у родині;
- формування переконань щодо неприпустимості будь-яких проявів домашнього насильства у суспільстві.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретичні засади та зміст понять «насильство», «протидія насильству», «види насильства», «жертва насильства», «кривдник» тощо;
- зміст форм та методів протидії та профілактики насильства.

вміти:

- розрізняти види насильства, його прояви, розпізнавати первинні (найближчі) наслідки;
- надати першу невідкладну допомогу жертві насильства.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціальні технології протидії насильству.

Тема 1. Вступ. Ознайомлення з основними напрямками вивчення дисципліни.

Тема 2. Історичний екскурс: передумови та основні фактори, що впливали на розвиток насильства. Роль та місце жінки, дитини у різні історичні епохи - від царювання Хамураппі до кінця ХХ століття (Близький Схід, Азія, Європа).

Тема 3. Історичний екскурс: передумови та основні фактори, що впливали на розвиток руху протидії насильству. Перші відомі рухи за боротьбу прав та свобод особистості (феміністський рух, рух за права дітей тощо).

Тема 4. Зміст категоріально-понятійного апарату проблематики домашнього насильства та шляхів його подолання. Насильство (domestic violence) - діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Тема 5. Наслідки насильства щодо дітей. Застосування фізичної сили у протидії насильству: межі дозволеного. Відповідальність громадян за укривання проявів та наслідків насильства.

Тема 6. Наслідки домашнього насильства щодо подружжя та членів родини. Порухення фізичного і психічного розвитку. Наявність ознак затримки фізичного і нервово-психічного розвитку. Закордонні фахівці назвали цей стан дітей «нездатністю до процвітання».

Тема 7. Проблема булінгу.

Тема 8. Форми та засоби попередження насильства в закладах освіти та у територіальній громаді. Форми та засоби протидії домашньому насильству в закладах освіти та у територіальній громаді.

3. Рекомендована література

Базова

1. Соціальна і корекційна робота з особами, які вчинили насильство в сім'ї (схвалено для використання в закладах освіти Комісією з виховної роботи у вищих навчальних закладах Науково-методичної ради Міністерства від 25.01.2013, протокол № 1).

2. Програма тренінгових занять «СТОП-Булінг». Укладачі: Кацалап В. В., практичний психолог Чернівецької гімназії № 7, Савкова І. О., соціальний педагог Чернівецької гімназії № 7 (схвалено рішенням обласної Експертної комісії науково-методичного центру практичної психології та соціальної роботи ІШПО ЧО від 01.03. 2017, протокол № 30).

3. Агресія. Анексія. Конфлікт. Соціально-педагогічна та психологічна відповідь на виклики для дітей: методичні рекомендації для педагогів дошкільних навчальних закладів (рекомендовано до друку вченою радою ХНПУ ім. Г.С. Сковороди від 24.06.2016, протокол № 5 та радою Українського науковометодичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України від 07.07.2016, протокол № 6).

4. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період (рекомендовано до друку радою Українського науковометодичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України від 29.04.2014, протокол № 3). 24. Корекційно-розвивальна програма: «Корекція поведінки дітей, які перебувають на обліках» (схвалено експертною комісією при обласному центрі практичної психології і соціальної роботи ПОППО, 2013, протокол № 13).
5. Соціально-педагогічна та психологічна допомога сім'ям з дітьми в період військового конфлікту (рекомендовано до друку вченою радою ХНПУ ім. Г.С. Сковороди від 12.06.2015, протокол №3 та вченою радою Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України від 30.04.2015, протокол № 6).
6. Правила безпеки та можливості отримання допомоги в період конфлікту в Україні (рекомендовано до друку вченою радою Українського науковометодичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України від 02.10.2014, протокол № 9).
7. Захист прав дитини в діяльності соціального педагога навчального закладу (рекомендовано до друку вченою радою Українського науковометодичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України від 13.10.2016, протокол № 8).
8. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах (рекомендовано вченою радою Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи Національної академії педагогічних наук України від 17.11.2016, протокол № 9).
9. Шляхи подолання дитячої психотравми в діяльності працівників психологічної служби (рекомендовано до друку вченою радою Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України від 25.05.2017, протокол № 4).
10. Навчальний посібник Підготовка вчителів до розвитку життєстійкості/стресостійкості у дітей в освітніх навчальних закладах (схвалено для використання Інститутом модернізації змісту освіти МОН України (лист від 78 27.06.2017 № 21.1/12/Г/301), ухвалено до друку за рекомендацією вченої ради НаУКМА від 25.05.2017, протокол № 7).
11. Корекційно-розвиткова програма формування стійкості до стресу в дітей дошкільного віку та школярів «Безпечний простір» (схвалено для використання Інститутом модернізації змісту освіти МОН України (лист від 08.06.2017, № 21.1/12-Г-300), ухвалено до друку за рекомендацією вченої ради НаУКМА від 25.05.2017, протокол № 7).
12. Небезпечні квести для дітей: профілактика залучення (схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Міністерства освіти і науки України від 16.06.2017, протокол № 3).

Допоміжна

1. Методичний посібник «Особливості здійснення соціальнопедагогічного супроводу сім'ї в закладах освіти» (затверджено на засіданні вченої ради Черкаського ОІПОПП від 25.12.2012, протокол № 5).
2. Методичний посібник «Навчіть дитину захищатися» автори посібника: Цюман Т. П., Нагула О. Л., схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах Науковометодичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України від 14.12.2015, протокол № 4.
3. Методичний посібник «Формування навичок безпечної поведінки дітей» автори посібника: Цюман Т. П., Нагула О. Л., схвалено Міністерством освіти і науки України від 14.02.2017, протокол № 1 та рекомендованого Вченою радою Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка від 14.12.2016, протокол № 3.
4. Методичний посібник «Насильство над дітьми в сім'ї: причини та напрямки протидії» Шевчук В. В. (затверджено науково-методичною радою Закарпатського ШПО).
5. Методичний посібник «Психологічна допомога дітям, що зазнали насильства» Копосович М. Г. (затверджено науково-методичною радою Закарпатського ШПО). 3
6. Психологічна допомога дітям у кризових ситуаціях: методи і техніки : методичний посібник / Кісарчук З. Г., Омельченко Я. М., Біла І. М., Лазос Г. П.; за ред. Кісарчук З. Г. - К. : , рекомендовано до друку вченою радою Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України від 02.06.2015, протокол № 7.
7. Програма тренінгових занять «Не смійся з мене»: Навча.-метод. пос. для соціальн. педагогів, практич. Психлогів та вихователів / За ред. Т.Л. Лях. - К.:Четверта хвиля, 2015. - 96 с, (схвалено Міністерством освіти і науки України для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист № 14.1/12-Г-744, протокол від 03.12.2013, № 3).
8. Методичний посібник «Особливості впровадження програми «Рівнийрівному» у загальноосвітній навчальний заклад на засадах формування в учнів почуття відповідальності за своє здоров'я та поведінку» (схвалено науковометодичною радою комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут 80 післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» від 10.12.2015, протокол № 1).

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточний контроль, проміжний модульний тестовий контроль, виконання самостійних робіт, підсумковий тестовий контроль.